

מאסיפת המורשת

מאוצרו של מורשת חכמי אמעריקא, לחקר הרבנים הקדונים מארה"ב

עלון ה', פרשת תצא תשע"ה

הרב דוד יצחק אייזיק הכהן גאדלין

בנה את הבית הכנסת ושימש שם כרב הראשון עד לפטירתו ביום א' דראש השנה שנת תש"ד.

ביחד עם נות ביתו מרת טויבא בת ר' נחמן, גידל הרב גאדלין את ששת צאצאיו על דרך המסורה, שמות של ג' מצאצאיו נחרתו על כותלי ביהכנ"ס שבנה אביהם; הירשל, אברהם ושושנה. כאמור נפטר הרב ר' דוד יצחק גאדלין ביום הרת עולם, ראש השנה שנת תש"ד וקברו נחצב על אחוזת הבית החיים של קהלתו באיזור גלען-וויילד, פאלסבורג ועל מצבתו חרתו לזכרון עולם במילים ספורות את פעולותיו בעד בני קהלתו בזה"ל פ"נ / אבינו ובעלי היקר / רועה עדת

ר' חיים נטע גאדלין
עם גיסו ר' אברהם דוב פייגין

קדושים / הורה דעה והבין שמועה / ר' דוד יצחק ב"ר חיים נטע הכהן / נפטר בשם טוב / א' דראש השנה שנת תש"ד / תנצב"ה

קהלת בני ישראל בוואודבורן שימשה גם אחרי פטירתו עבור כמה יהודים שכרו שם במשך כל השנה וביותר בימי הקיץ כאשר נהרו אלפי יהודים מניו יארק להרי הנופש, לימים שימש שם כרב הרב ר' נחום לאסקין ז"ל, ולאחרונה עברה הביהכנ"ס תחת נשיאות הרב רבי מרדכי יונגרייז שליט"א מניקלשבורג-ברוקלין, שהפיח רוח חיים בבית הכנסת ויסד שמה מנינים קבועים במשך ימי הקיץ שכאמור מושכת אליו יהודים מכל האיזור, ומשמשת כתל תלפיות לתורה ולתפלה ל"כלל ישראל".

יהא זכרו ברוך

בעמדינו בגמר ימי הקיץ ומתכוננים בעזהשי"ת להיכנס לימי הרחמים והרצון הבעל"ט, שהוא עת זמן שהרבה מאחב"י מסיימים עכשיו את ימי הנופש בהרי הקעטסקילס אשר במרומי מדינת ניו יארק, בוודאי שהוא דבר בעתו לעמוד ולהנציח את זכרו של אחד ממייסדי הקהלות החשובות בהרי הקעטסקילס ומחשובי רבניה, קהלה

ביהמ"ד בני ישראל דוואודבורן

נייחא לנשמתיה בגנזי מרומים, ומן הנכון לכתוב מעט עליו על דפי עלונינו הנכבד "מאסיפות המורשת".

הרב ר' דוד יצחק אייזיק הכהן גאדלין ז"ל נולד בשנת תרל"ה בעיר רעציצא שברוסיה הלבנה, לאביו הרב ר' חיים נטע הכהן. פרטים על משפחתו ועל שנותיו ברוסיה עדיין לא יודעים לנו, רק זאת שבתחלת שנת תרס"ח היגרו שלשה אחים ממשפחת גאדלין לאמעריקא, הרב ר' דוד אייזיק, ר' אליעזר שאח"כ עבר לגור בעיר סטעמפארד שקאנעטיקוט ור' שלמה, גם גיסם יצחק אייזיק גאדלין (אימץ את שם משפחת אשתו) היגר לארה"ב והתיישב בנוי זשערסי.

לאחר כמה חדשים שנשתתה ר' דוד יצחק בנוי יארק החליט להתיישב בהרי הקעטסקילס וקנה אחוזת ארץ באיזור פאלסבורג, ובשנת תרע"ב עבר לעיר וואודבורן בה בנה את ביתו ושם יסד בשנת תרע"ט את "קהל בני ישראל",

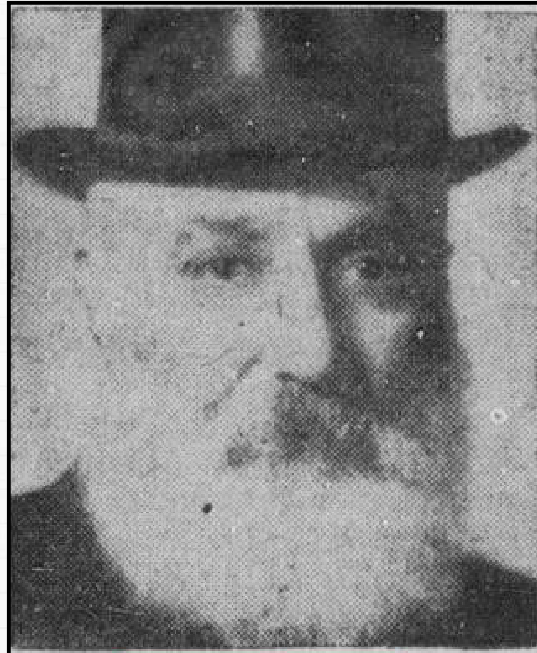
שלט לזכרו של הרב גאדלין אצל ארוה"ק בביהמ"ד הגדול

הרב שמואל אייזיק כ"ץ

לקרסולי רגליו של הגאון הגדול הזה היושב בעיר נידח רחוק בארצות הברית.

כשחזר בנו הגאון רבי שניאור קאטלער זצ"ל על הסיפור, הוסיף שאחר שנים רבות כשאיכלע לשבות בעיר אינדעניאפאליס לצרכי רפואה עבור בנו הרב מאיר ע"ה, נתעורר לצאת אל בית החיים המקומי ולהתפלל על קברו של הגאון אשר אביו זצ"ל שבחו כ"כ. מה מאוד נדהם כשפגע במציבה פשוטה מאוד: **פ"נ / הרב כץ ז"ל / הגאב"ד שמואל אייזיק / בהרב חיים דוב ז"ל / מוסמך מגאוני תבל / הישישים בדור העבר / נפ' בן ע"ז' אב תש"ט / ת'נ'צ'ב'ה',** אשר בלעדי זאת שאביו תהה על קנקנו של הרב וגילה אז את רוב גדלו בודאי היה נשכח זכרונו מכל וכל.

מעט אנו יודעים על קורות ימי חייו, ונשמח אם יש מישהו שיכול להוסיף פרטים על ימי חייו.

הגאון רבי שמואל אייזיק הכהן נולד בבריסק דליטא (ברעסט-ליטאווסק) בשנת תרל"ב לאביו רבי חיים דוב כ"ץ, בשנת תרנ"ה כשהוא בן עשרים ושלושה קיבל הורמנא מהגאון רבי יצחק אלחנן מקאוונא ומעוד שלשה רבנים גדולים. חמשים שנה נהג ברבנות, עשרים וארבעה שנים בעיר יעלען ברוסיה ובשנת תרפ"ג היגר לארה"ב ונתקבל לשמש ברבנות דקהל שערי תפילה בעיר אינדעניאפאליס מדינת אינדיאנא שם שמש עוד עשרים ושש שנים.

בשנות כהונתו בארה"ב היה חבר פעיל באגודת הרבנים דארה"ב וקאנאדא, בועד הרבנים דמדינות אהי"א, קענטאקי ואינדיאנא, ובועד הכשרות כשהוא לוחם בעוז ותעצומות נגד המשחיתים.

באחרית ימיו נפל על ערש דוי ונפטר בן ע"ז שנה ביום ז' לחודש מנחם אב שנת תש"ט. המון רב של אלפים איש השתתפו בהלווייתו ונספד ע"י ידידי הרבנים הגאונים רבי אליעזר סילבר מסינסענעטי ורבי יקתואל יודא גרינוואלד מקאלאמבוס אהי"א.

יהא זכרו ברוך

רבים תמהים ושואלים אם בימים ההם כאשר ארה"ב היתה מדבר שממה, ארץ ציה ועיף בלי מים של תורה, אם היו באותו זמן גם גדולי תורה בקרן זוית. אולי כדאי לספר לדור אחרון מעשה שהגיע לידינו ממקור מוסמך, שתעיד על אחד מגדולי התורה שמצא מקומו בעולם הנדח הלזה.

הגאון רבי אהרן קאטלער זצ"ל ביקר את ארה"ב בשנת תרצ"ו וסיבב את העיירות והכפרים בכל המדינה לגייס כספים בעד ישיבתו בקלעצק. באותם הימים היתה העיר אינדעניאפאליס במדינת אינדיאנא מקום קיבוץ גדול של יהודים והגאון בילה שם שבוע שלימה כשהוא מקבץ על הגבא"ת. במשך הזמן נהג רבי אהרן שלא לאכול ולסעוד אצל שום איש מחשש כשרות רק זן את עצמו מפירות וירקות. אך כשהתקרב יום השבת קודש חשב שאי אפשר לעשות את השבת בעיר ואשר על כן יסע לביתו של הגאון רבי אליעזר סילבר זצ"ל שישב על המדין בעיר סינסענעטי שבמדינת אוהיאו הקרובה לשבות שם ולהתענג בתענוגים באהבת רעים.

למעשה, במעלי יומא דשבתא ראה את עצמו מוכרח להתעכב בעיר

אינדיאנאפאליס. בלית ברירה פנה דרכו לביתו של רב העיר שאצלו אולי ימצא מצב הכשרות על רמה טוב. רבי אהרן דפק על הדלת ובשמוע הרב את מבוקשו הקדים להודיעו שבשבת קודש הוא אינו פנוי לדבר עם שום איש כי הוא עסוק בלימוד התורה, ואם רוצה הגאון לישב בביתו יכול הוא לעשות כן עם כל הכבוד אך יראה שלא להפריעו. הגאון הסכים לזה, אך לפני שהחליט אם זה מקום הנכון בעבורו, היה לו חמש שאלות לנסות את כשרות הרב, ולשמחתו השיב הרב על כולם בחיוב ואכן התרצה לשהות אצלו על משך השבת.

כדבריו כן היה והרב מילא כל רגע במשך השבת בעסק התורה אך מהזעיר פה ושם שהיה לו אפשריות לדבר אתו בלימוד נכח לראות כי הרב הזה הוא גאון גדול בכל מכמני התורה בבקאות וחריפות גדולה.

אחר השבת הריץ הגאון זצ"ל מכתב אל ביתו בקלעצק כדבר הזה לאמר: **תדעו שיש פה רב גדול בתורה אשר כל גדולי ליטא לא מגיעים**

